Mihail Eminescu

PROFESOR DE LIMBA GERMANĂ LA „INSTITUTUL-ACADEMIC" DIN IAȘI IN SEMESTRUL II 1874/75

semestrul al II-lea anul şco- 1874—1875 al „Institutelor-", Samson Bodnărescu, pro- de limba germană la cursul ior al institutului, retrăgân- (fiind numit director al „Li- li Basota" înființat în acel an omârla), a fost înlocuit prin ictul nostru mare poet M. nescu.

acel an, eu, împreună cu alți marazi, eram în secția I su- ară, având clasele, dormitoa- ca şi refectorul împreună cu celor 3 clase primare şi 3 liceale inferioare, în aceleaşi din Iaşi, str. Muzelor, azi o- te de şcoala secundară de fete a-Doamna", pe când secția II rioară şi cea de bacalaureat în altă curte de alăturea.

ți profesorii noştri, cea mai parte profesori universitari, M. Melik, directorul institu- N. Culiano, P. Poni, Gr. Co- escu, St. Vârgolici şi A. D. Xe- l, nu ne adresau vre-odată n cuvânt jignitor, oricât ar st îndreptățiți. Ei se mulțu- a să ne facă morală şi să ne sfaturi părintești, spre a ne una să învățăm cât mai bine avem o purtare cât mai e- plară, regulă recomandată tu- profesorilor şcoalei şi con- tă de aproape de aprigul fost tor al acestui institut, de- ul nostru director şi profe- M. Melik, dar dela care dul- nostru poet Eminescu se cam a câte-odată. Era de un tem- ment cam nervos, lucru la va fi contribuit poate foarte şi lipsa, ca şi nevoia ocupa- i prozaice de profesor de a germană, care-i răpea tim- pe care 'l-ar fi putut întrebu- maĭ bine în societatea privi- arelor nemuritoare ale între- omeniri.

toriță acesteĭ firĭ, cât şi fap- că unii din eleviĭ secției I rioare, colegiĭ meĭ, s'au găsit eptățiți şi de notele ce le pu- într'una din zilele de pe la tul luneĭ Maiu 1875, câți-va ropus ca a doua zi să facem o onstrație în contra luĭ.

elegerea s'a făcut imediat şi, eram 37 la număr, cu toate a- e nimic nu a transpirat, aşa doua zi ne-am putut pune în uție planul, fără de a fi stân- i de administrația institutu- a întâĭ, dela 8—9, era cursul mba germană. Conform înte- iĭ dintre noĭ, ne-am retras cu în hala de gimnastică, unde n închis pe dinlăuntru, aşa că trarea profesorului Eminescu eșă, o găsi goală.

rprins şi nedumerit de acest ent, se duse în cancelarie, găsind pe Hurjui, profesor ful pedagogilor, îi comunică

rjui negăsindu-ne în clasă, dat imediat seama că trebue n în hală, unde venind şi gă- uşa închisă, bătu în ea, invi- u-ne s'o deschidem şi să tre- în clasă.

primind nici un răspuns, se să raporteze cazul directoru- M. Melik, care venind, avu ş rezultat.

inte de a se suna „de recrea- pentru ora 9 a. m., am pără- u toțiĭ hala şi am reintrat în nevoind a pune imediat în t pe ceĭ din cursul primar şi inferior, cărora fiindu-le su- rĭ şi, după obiceiul timpuluĭ, m să ne impunem ținându-i stanță: socoteau drept o deo- ă grație, când stam de vorbă ânşii.

la 9 şi un sfert până la 10 şi fert avu loc cursul de algebră ofesoruluĭ Culiano, care a ur- în mod normal, răzvrătirea tră nefiind îndreptată decât ontra luĭ Eminescu.

10 şi un sfert terminându-se urile de dimineață, după eşi- din clasă a profesoruluĭ Culia- intră directorul I. M. Melik, ne întrebă de ce nu am intrat asă ora întâĭ, la cursul limbeĭ ane.

toțiĭ am dat în cor ca motiv, l că Eminescu se poartă cam cu noĭ, punându-ne în ace- imp şi note maĭ micĭ decât ni uveneau. Conchideam că nu-l vrem ca profesor.

acest răspuns, directorul, rins şi indignat, de sigur de ăzneala neobişnuită cu care-i undeam, cu cunoscutu-i aer ie, dar cu calmul cel maĭ per- al căruĭ secret îl avea numaĭ ub care ştia să-şi stăpânească ascheze, adeseorĭ, ceea maĭ ma- revoltă sufletească, ne luă în rmea zicându-ne: „Bravo, foar- rumos! Va să zică de aci ina- dv. vreți să dictați în şcoală ă impuneți profesorii, după a- rea şi aprecierea dv.", după cu cunoscutu-i ton grav şi unător, care în timpurĭ nor- e nu admitea replică, adăogă: pă cum v'ați făcut cheful de u asista în ora întâĭ la cursul limba germană, tot astfel să faceți şi pe al meu de a nu coborî la dejun în refectoriu".

a toțiĭ am ripostat că nu ne supune şi că ne vom coborî dejun.

alid de mânie, directorul pă- clasa. Scoborându-ne în re- oriu, la ora 11, când a sunat dejun, am găsit farfuriile dela a din mijloc, unde cinam noĭ din clasa I superioară, întoar- pe dos.

n fața acestuĭ afront, ce ni se a în prezența inferiorilor noş- tri, din clasele primare şi liceale inferioare, aşezați la mesele de lângă pereți, am întors farfuriile pe față şi am zmucit dim mâna fe- ciorilor farfuriile cu mâncare, pe carĭ le duceau la celelalte mese, nevoind a ne lăsa înjosiți în fața inferiorilor.

D. director fu avizat de această nesupunere.

Venind şi văzând acest specta- col, care-i punea în joc autoritatea de director, în culmea mâneiĭ, dar totuşi cu aerul său calm şi cu ton hotărât, ne puse în vedere că față de acest act de extremă indisciplină, din acest moment încetează cursurile secției I, urmând să avi- zeze consiliul profesoral asupra purtăriĭ noastre.

Imediat am părăsit refectoriul şi trecând peste sală, unde era de- pozitul hainelor noastre de oraş, ne-am schimbat şi plecat în oraş, afară de doĭ, carĭ nu au vrut să facă de fel cauză comună cu noĭ, şi al treilea care fusese închis di- mineața la carceră, fiind prins fu- mând.

Răzvrătirea a durat 3 zile. Ele- viĭ secției III-a inferioară de liceu, printre carĭ se aflau C. Mille (a se vedea scrierea sa *Dinu Milian*), V. G. Morțun (a se vedea inter- viewul dat de d-sa asupra acestuĭ incident d-luĭ Al. Şerban, publi- cat în ziarul literar „Flacăra" No. 35—1914 Iunie 14), voiră a face cauză comună cu noĭ.

Nu i-am primit însă, negăsind de demnitatea noastră de a asocia, la acest act de indisciplină, pe in- feriorii noştri.

Consiliul profesoral a hotărât în prima zi excluderea colegilor V. Dimitriu, şeful claseĭ, actual pro- fesor universitar la Iaşi, C. Tato- vicĭ, mare proprietar în jud. Put- na, şi Al. Stamati, administrator financiar la Fălticeni, carĭ au şi fost expediați a doua zi în familie, fiind petrecuți la gară de noĭ, carĭ maĭ rămăseserăm, dimpreună cu colegul C. Desila, care făcând cau- ză comună cu noĭ, fugise din car- ceră.

Consiliul, adunat a doua zi, de- cise darea mea afară după stăru- ința luĭ Melik, care era indignat că l'am refuzat atunci când făcu- se apel la mine să mă retrag din rândul răzvrătiților. A treia zi, restul de 32 colegĭ, au fost repri- miți în şcoală, după ce au accep- tat următoarea pedeapsă hotărâtă de consiliul profesoral:

a) A nu maĭ avea dreptul de e- şire în oraş, sărbătorile şi Dumi- necile, carĭ vor maĭ fi până la va- canță;

b) Duminecile şi sărbătorile să nu li se servească decât un fel de mâncare la dejun şi numaĭ două la masă.

Peste vre-o patru zile am fost reprimit şi eu, în urma stăruinței defunctuluĭ meu părinte cât şi a foarte mulți prieteni de aĭ săĭ, u- niĭ rude cu profesoriĭ din institut.

Astfel a luat sfârşit această răz- vrătire în contra dulceluĭ şi ilus- truluĭ nostru mare poet şi pro- fund cugetător Mihail Eminescu, o glorie a neamuluĭ, de care ha- bar n'aveam pe atunci, după cum nu avea nimenĭ, de câtă cinste va acoperi neamul, devenind unul din fruntaşiĭ noştri poeți, a căruĭ faimă a trecut peste prea îngus- tele hotare ale țăreĭ noastre.

Epilogul acesteĭ răzvrătirĭ a fost înlocuirea luĭ Mihail Eminescu, prin profesorul P. Paicu, dela 1 Septembrie 1875.

Povestirea acestuĭ episod din viața mea de şcolar, la care nu am participat decât dintr'un senti- ment de camaraderie şi de care îmĭ amintesc totdeauna cu părere de rău, fiindcă a avut o influență foarte nefavorabilă asupra viito- truluĭ multora dintre noĭ, o fac ca un *mea culpa* ce mă simt dator a aduce, în numele meu cât şi a foş- tilor meĭ colegĭ, memorieĭ acestuĭ prigonit al soarteĭ, răpit atât de timpuriu din mijlocul neamuluĭ, doborât de o boală, care i-a anihi- lat pentru mult timp, fiind în via- ță, profunda-ĭ cugetare.

Acestuĭ viitor uriaş al gândireĭ, în copilăria noastră i-am turnat şi noĭ câteva picături de venin, în cupa amărăciunei pe care a băut-o până la fund, în scurta-ĭ existen- ță, în care nu s'a bucurat decât de duşmănia şi indiferența semenilor săĭ.

Gestul nostru nesocotit l-a ne- voit a se demite din profesorat la 1 Septembrie 1875, fapt cu care poate am contribuit ca să se re- simtă poate materialicește, el care de altmintrelea a avut în viață lipsa ca cea maĭ credincioasă to- varăşă, deşi a fost în schimb atât de darnic cu neamul românesc, căruia i-a împărtăşit cu atâta pro- fuziune din adânca-ĭ gândire ca şi din bogatele-ĭ sale comorĭ suflete- şti.

EUGENIA E. VINCLER

ADEVERUL LITERAR :: :: şi ARTISTIC

PRIMEŞTE ABONAMENTE

IN ȚARĂ:

Pe un an	Lei 60
Pe 6 luni	„ 30
Pe 3 luni	„ 15

IN STRAINĂTATE:

Pe un an	Lei 80
Pe 6 luni	„ 40
Pe 3 luni	„ 20

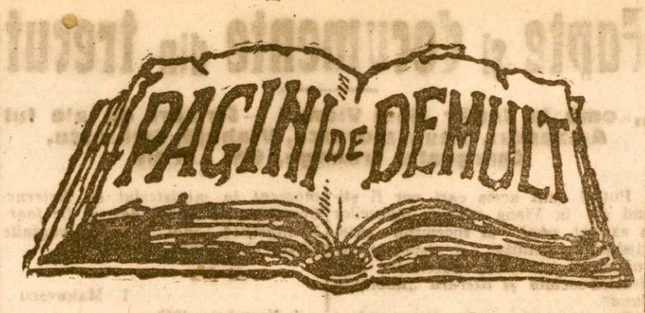

Pentru ea...

Mai cald decît poveştile cu zine,
mai dulce decît basmele de doică,
trecutul nostru murmură în mine
ca suvenirul mării într'o scoică

Deci, nu te întrista, iubita dulce
văzând, încet, că dragostea ne moare
mai bine las'o tainic să se culce,
să plece din lumea muritoare,

Să ne-amintim mai bine de altădată,
când eu eram bărbatul presimțit
de fecioria ta nevinovată
iar tu, femeea ce-am rîvnit.

Să ne-amintim tăcuți: doar din privire,
din licăritul ochilor vioi,
noi să simțim c'aceiaşi amintire
deodată ne'nfioară pe-amindoi.

O, nopțile din munți, cu luna plină,
când strânşi, lipiți, treceam sub cerul vis:
cînd îți cîntam—şi ne părea divină!—
o mică şansonetă din Paris:

cînd, într'o clipă de porniri strengare,
mi-ai răsărit deodată 'n travesti,
şi pantalonul meu, atât de mare,
pe pulpa ta părea că va plesni;

cînd, însetat [illegible] oma gurii tale,
sorbeam răsuflul cald de trandafir —
cu ochii 'nchişi, cu gînduri senzuale
săruturi sugătoare de vampir...

Nu, nu te întrista, iubită dulce,
mi-i dragostea bolnavă, dar nu moare
ea cere doar pe o clipă să se culce,
c'apoi să se deştepte şi mai mare.

Noi tot ne-am dat ce poate da iubirea
tu mi-ai fost roabă, rob ți-am fost şi eu—
cînd e aşa de dulce suvenirea,
(ori unde ne-ar zvîrli în largu-i firea)
va trebui să ne iubim mereu!

1918 B. NEMTEANU

Pictori moderni francezi. Louis Legrand —Auto-portret

Glasul Pământului

de IOAN CIOCARLAN

I

In hăul necuprins, având deasupra cer stropit în nestimate aprinse, iar dedesubt tot cer şi stele... m'am pomenit şi eu plutind... Din azvârlirea soarteĭ, am fost pornit în vremuri, pe aci pe calea asta... ce m'a robit, silindumă s'o fac...; dar până când, eu asta ca să ştiu nu pot...!

In mersul meu, de o parte şi de alta 'n zărĭ, eu văd atâtea scăpărĭ, ce lasă dungĭ de foc... Vor fi surate şi fârtați ce şi-au făcut veleatul şi acuma-şi împlinesc chemarea în alte frământărĭ...?

De când s'or fi născut şi viața cât le-a fost...? Din ce izvor pornit-a ea, de ce, cu care rost...?

Să strălucească o clipă, şi apoi din cunoscuta rânduire, să-şi tae o altă cale spre alt necunoscut...?

Mă paşte aceiaşi soartă şi pe mine...? Ajunge-oĭ oare spre un sfârşit? M'oĭ clătina când-va? Şi prăbuşindu-mă atunci, atât viața-mĭ va fi fost, sclipirea cea de-o clipă?

Am fost şi sunt un astru... Ce slabă mângâiere...!

Un astru-ĭ lucru mare în ochii unora de jos, ce abia te prind cu meşteşug în zarea celeĭ depărtărĭ... Eĭ, bieți, nu ştiu că şi râvnita viață a celora de sus aceiaşi soart-o paşte: un început şi-un sfârşit...

Sunt, orĭ nu sunt...? Aceiaşi întrebare ce negreşit şi-atâția alți, şi-au pus...!

Sunt, o simt doar bine eu; şi atunci la ce m'aşĭ sbuciuma cu firea, de voiu maĭ fi când-va...?

Acuma-ĭ clipa „sunt" de care eu m'agăț; dar cine-mĭ poate spune că clipa nu e tot?

Iar maĭ târziu... atunci când mie chiar mi s'o părea, sau chiar şi alți-or spune că nu maĭ sunt, aşa oare va fi...? Am fost şi n'oĭ maĭ fi... A fost şi nu maĭ este..., o poate spune orĭ şi cine...?

Acesta-ĭ adevărul sau poate-ĭ altul...?

. . . . . .

Când „sunt" eu spun, şi 'ncerc să 'ntreb de voiu maĭ fi, e cineva ce 'n şoaptă par'că zice: „Tu eşti, dar totuşi nu aĭ fi, de n'ar trăi în tine şi alte vieți, ce-au spus şi ele odată pe-acel semeț de „sunt"... Iar nu departe 'n mers de vreme, iți va veni şi ție rândul să fii în altul care „este" şi care abia-şi trăeşte atunci clipita luĭ de „sunt"!

Acesta-ĭ rostul taineĭ ce 'ncearc' atâția s'o deslege: In mersu-ĭ fără de sfârşit, viața se 'mpleteşte din „sunt" în fel şi chip de fețe. Şi „sunt" acesta rămâne necurmat în viață precum şi vecinicia din care a purces!

O fi şi aşa, de bună samă... căcĭ doar nu poți să înțelegĭ ce taină eşti şi e în jur de tine, când tu abia un strop te simți din cel nemărginit al fireĭ...?

. . . . . .

Şi-atunci, la ce atâtă zbucium când calea mea abia-şi începe rostul...? In inimă simt clocotul văpailor aprinse, iar din întreaga-mĭ fire, îndemnul către viață...

Trăesc,... mă 'nvârt... şi strălucesc... De jur în jur prin limpezişul bolților albastre, atâția ochĭ privind spre ceurĭ mă 'nseamnă şi pe mine în câmpul nesfârşit de stele. Şi-aceasta-ĭ drept, puțin nu este... deşi că-ĭ mult nu poți să spuĭ!

Deci, haĭ, îndemn nestăpânit, maĭ strânge frânele gândireĭ, şi lasă-mĭ pas neîngrădit spre mers tot înainte...

Şi iată par'că-ĭ bine aşa... In cale când pornit-aĭ, să te avânți..., să mergĭ, iar îndărăt să nu maĭ cați...!

. . . . . .

Şi cât trecut-a de când bătătoresc aceiaşi cale, în amăgirea celuĭ gând de împăcare, eu samă ca să-mĭ dau, nu pot... Dar par'că e de mult de când pornit-am firul vieții...

Da, am fost şi eu odată tânăr, dar cine poate şti cât e de-atunci? Atâta doar mi-aduc aminte ca prin vis, că chipul meu rotund şi tânăr era în vremile acelea... şi nici un semn de 'ncrețiturĭ şi umbre...! Acuma însă peste tot, de jur în jur s'arată atâtea semne... a unuĭ ce neînțeles...!

Cum, în drumul vieții noastre, e cineva ce trece peste noĭ zorind să tae din aripa avântului de tinerețe...? E cineva ce urmăreşte în nesfârşit să ne îngroape...?

E timpul? Şopteşte cineva din depărtărĭ un nume ca acesta? Şi ce e timpul, e careva să ştie vrerea luĭ şi soarta ce ne hărăzeşte el?

Şi ce aud? A luĭ întreagă este împărăția cea cu-atâtea strălucirĭ de stele...? Iar ca zălog a trecerĭĭ prin ea, să ne despoae în pic de pic de 'ntregul dar al tinereții...?

A... dar asta e prea mult... şi prea rău s'arată acest atotstăpânitor...! Iar vama prea îĭ este mare...!

Şi de-a ştiut, mărețul ziditor, că scris e ca să dăm în cale de-aşa vămuitor, de ce maĭ avântatu-ne-a în nesfârşitul hău al fireĭ...?

Şi ce folos de-atâta tinerețe ce măcinată-ĭ fără pic de îndurare...? Se 'ntoarce ea spre întunecatul început al începutuluĭ, ca apa de izvor, ce se preschimbă 'n norĭ şi ploae ca să coboare apoĭ de unde a venit?

. . . . . .

E taină începutul vieții, precum o taină va rămâne şi ceea ce va fi în timpul cel ce paşĭ spre noĭ abia acum face... Prezentul doar ne pare că l-am pătruns în tot adâncul său... şi totuşi cât mister e dincolo de cel hotar al slabeĭ noastre judecăți...

Aceasta-ĭ aşezarea cea cu-atâta rost în fire... Şi Doamne, bine e că altfel nu-ĭ...!

Amăgire, momitoare amăgire, iar mă dau cu totul ție... Ia-mă'n brațele ce cu atâta farmec ştiu s'adoarmă tot din noĭ... Da, te simt că biruești... şi iar a tot stăpână mĭ te-arăți...! Şi asta poate-ĭ bine, şi nu e, căcĭ doar urmarea clipeĭ de uitare, va fi redeşteptarea cu mult maĭ dureroasă şi amară...!

In clipa asta, totuşi fie voia ta...!

* * *

...Şi-acum, când molcomitu-s'au durerile avântuluĭ de tinerețe..., iar boldul cel ne astâmpărat al îndoeliĭ e tot maĭ stăpânit, din ne- 'mpăcatul plâns şi zbucium al vremilor dintâĭ, n'a maĭ rămas nicĭ urmă...

Doar..., mărĭ şi râurĭ, prin strălucirea lor de ape, maĭ stau ca mărturiĭ aducerĭĭ aminte... de ce a fost...! Iar în viața ce altă-dată stearpă îmĭ părea, eu samă 'ncep să-mĭ dau că par'că un rost se află...!

De nu-mĭ maĭ arde coaja ca 'n vremurile dintr'unceput, iar focul strânsu-s'a în clocot spre inima-mĭ departe..., eu simt acum, că şi aşa... e bine! E par'că tot maĭ dulce căldura ce se 'mbină plutind în jur de jur de mine...! Răsuflul stâmpărat al focului ce s'a închis, împărtăşeşte-se acum din raza vie a soarelui de sus...

. . . . . .

Şi cum eram atunci prea singur, doar eu cu mine în lumea celor depărtărĭ... mă mir că nu mĭ se urâse...

Acum, din coaja asta, ce fără viață îmĭ părea, eu văd că 'ncep să încolțească atâtea alte vieți mărunte...!

E drept că ele nu s'arată dintru început să aibă nimbul nemurireĭ, ca unii ce se trag din neam de stele... Dar cum născute sunt din aluatul lor, în al ființeĭ tainic ascunziş nu poartă oare acelaşi dar ce hărăzit le-a fost din moşĭ strămoşĭ...?

...Şi-s fărâmițe, Doamne, de par'că nicĭ nu-ți vine să le crezĭ că sunt... aceste gâze toate...! Dar ele-aşa cum mĭ s'arată, simt bine doar că viața lor din mine au culeş! Şi că mĭ-s dragĭ atât... în graiu eu tălmăcire cum aş sta să fac...? Le strâng la sânu-mĭ doar şi mulțumit ca nicĭ-odată, eu samă-mĭ dau că în lume singur nu-s...

...Iar dacă întrebare-ar încerca să-mĭ facă cine-va de viața rost îşi are acum..., să zic eu „ba" de rândul ăsta n'aş putea!

I. GIOCARLAN

din Horațiu

Către Venus

— în metru antic —

Venus tu stăpână pe Cnid şi Paphos
Lasă Cyprul tău cel iubit şi vino:
Smirnă'n casa ei aprinzând, te chiamă:
Vin a Glycera'

Adu, 'naripat pe copilul gingaş,
Vină'n urma ta neîncinse Grații.
Vină Hebe cea fără tine tristă
Şi cu Mercuriu.

(Ode, I, 25)

Către Sclav

Fastul greu persan îl urăsc, băcie;
Nu-mĭ plac nici cunune cu tei legate.
Timp, dar, nu-ți mai pierde să afli
roze
Zăbăviate.

Mirt doar simplu vreau să-mĭ aduci şi teamă
N'am că el urât ne va sta: nici ție
Când servesti, nici mie când vinul
beau sub
Bolta de vie.

Interpret

— Lui Horațiu —

Căndalb îmĭ apare Soracte de nea,
Sub cerul de iarnă domol luminând,
Părâne Horațiu, din zare de vremi
Cu amfora 'n mână te văd surâzând.

Cu gândul la tine şi eu azi aş vrea
Pe negre necazuri uitarea s'aştern
Şi grijile toate voios să le-afund
In cupa umplută cu vin de Falern...

CONST. I. GEOGLOVAN

File dintr'un caiet

Odaia

Viața monacală trebuie să fie idiot de tristă. Judec asta, după odaia mea care e simplă. Înăuntru, mobila e de acaju şi-ĭ cumpărată dela Iaşi, acum saizecĭ de anĭ, când mătuşa mea s'a măritat. Tot de atuncĭ, agățate de pereți, ca de o panoplie, tablouri putrezesc de vechime. Tablourile evocă păianjeni, bătrânĭ şi eĭ şi de saizecĭ anĭ, dar mătuşa care e tânără, cum e tânără o iarbă îĭ culege în cârpe uscate şi-ĭ aruncă pe geam, în curte, unde continuă printre urzicĭ tepoase, atele păpădiilor. O litografie muiată de umezeală, galben ca în untdelemn, reprezintă marea. Marea e însă la nesfârşit şi spuma eĭ a trecut printre bolovanĭ, peste cadră. Pleacă şi o corabie şi dacă ar fi papagalĭ albĭ pe bord, aşĭ spune că-ĭ un hors-text colorat, pe care l'am perdut cândva, dintr'un vechĭ Robinson Crusoë, din biblioteca bunicului.

Curtea începe după geam şi bălăriile s'a urcat până sus, ca să ferească odaia de lumină — ca în mănăstirĭ cu geamurĭ sparte de timp. Poate deaceea amurgul e maĭ moale aicĭ. Soarele străbate prin frunze, ca prin atâtea transparente şi odaia rămâne cu obscuritatea din pata frunzelor, ca o umezeală întinsă peste tot, caldă şi seasă.

Poate e toamnă. Un copil a forfecat din joacă hârtia luminei, că au rămas pe podea şi în pereți, bucățĭ răzlețe şi albe. Pentru-că magazia e în față, guzganiĭ şi-au lăsat din popasul lor scurt pe-aicĭ, numaĭ mirosul. Natina lor, a trecut tremurată, pe lângă borcanele de dulceață, din atâtea gusturĭ câte poame, îmbrăcate cu za de ânză moale şi legate cu sfoară tare, ca o armură. Borcanele stau pe jos, la poala sobeĭ de tencuială şi stau din tăcerea multor îndepărtate verĭ, căcĭ în sobă n'a înflorit nicĭ-odată sufletul roşu al unuĭ codru.

Pe sobă sunt fotografiĭ. Iți amintesti dureros că înaintea ta au existat şi alții. Fete demodate, cu coada împletită abundent şi suvite de păr castaniu, pe tâmple. Bărbații s'au spălăcit şi eĭ, cum e pielea de prună lăsată sub cafeniul de timp. Sunt costume din vremea când căruțele de poştă, schimbau la fiecare ratoş telegarii şi surâsurĭ din vremea când oameniĭ erau încă fericiți. Soarele i-a sărutat de-atâtea orĭ prin geamurĭ, că umezeala luĭ a ars conturele, a liniştit lumina şi le-a adăugat, ca pe frunzele din Septembrie, petele luĭ roscovane.

Cu atâta năpraznică deosebire, priveşte-ĭ: seamănă totuşĭ. Aceiaşĭ funcție vitală, le-a creat acelaş respingător obraz. Aşteaptă în pereți, sau în albumele cu clamă de alamă, otova. Poate femeia asta, străină mie sau verişoară a îngrijit cu grăuntĭ sufletul hulubilor permanent albĭ. Poate ovreiul acesta, cu perciunĭ moĭ şi părul cret (care se trudeste prin fotografie să pară roşu) vorovea cu un cucui în frunte şi cu mâinele spălate, buchĭ arăbeştĭ şi obscure — până când, în prăvălia din față, târziu mult după țipătul cocoşilor, măslinele boțite şi mirosul prost, (de săpun de rufă) îşi aflau cumpărătorĭ. Stau unul lângă celălalt în album şi au surâsul stupid şi fericit. Şi oameniĭ aceştia au trăit şi trupul lor a înmulțit şi sufetul lor a cunoscut mustul acru al iluziilor, lângă măslinile boțite şi săpunul de rufă. Şi oameniĭ aceştia, străinĭ mie, orĭ verĭ, au murit de bună seamă.

Odaia se plictiseşte în cele două geamurĭ cu câmp. Şi câmpul a intrat parcă în odaie căcĭ miroase odaia a romanițe vestede, a fân. Nimenĭ. Numaĭ liniştea.

B. FUNDOIANU